

Varroatoosi alane olukord Eestis ja ravimise põhimeetodid

Kokkuvõtte ettekandest vabariiklikul mesinduspäeval Elvas 14.08.2010.a.

Lektor Aado Oherd, lektorileping PR-6-1.5-79

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Varroatoosi monitooring nii Eestis kui mujal maailmas on näidanud suuri riske:

- Igal aastal on talvel surnud 5-50% mesilasperedest, sellest paljud varroatoosi tõttu
- 2010. aasta kevadel Eestis kogutud ja uuritud tarulangetise proovidest esines varroatoosi 74,4% juhul, seega igal kolmel juhul neljast
- Mesilasperede hääbumise või surma põhipõhjusteks on tavaliselt puudulikult ravitud varroatoos, millega koos avalduvad ka teised haigused, sealhulgas viirushaigused
- Varroatoos on levinud viimase paari-kolmekümne aastaga peaaegu kõikides maailma riikides.
- Praktika on näidanud, et lesta *Varroa destructor* tekitatud haigust ei ole võimalik täielikult likvideerida ja mesinikel tuleb harjuda mesindamisega varroatoosi surve all

Varroatoosi ravist orgaaniliste hapetega

- Sipelghappega** ravimine on vajalik kaitsmaks nii suve- kui ka talvemesilasi. Kevadine ravimine tagab mesilaspere hea seisundi varroalesta suhtes kogu suveperioodi vältel ning augustikuine ravimine tagab mesilaste rahulikuma ning parema talvitumise, kuna talvituvad mesilased ei ole lestade poolt kahjustatud.
- Oblikhappega** mesilaspere töötlemine viiakse läbi oktoobris / novembris (siis kui peres on vähe huet) vabastamaks mesilased viimastest mesilastel nügivatest lestadest.

Tähtis on arvestada ravi ajakava, ravimise efektiivsust võimaliku resistentsuse tekkimist.

BeeVital HiveClean - Mesilasperede puhastusinstinkti aktiveerija

- Kergendamaks mesinike tööd on Austria teadlased koostanud uuel liitpreparaadi looduslikest komponentidest – BeeVital HiveClean – vaata www.beevital.com
- BeeVital HiveClean (ingl. k. mesilase elujõud, taru puhtus) ei ole ravim ja ei korva seda. BeeVital HiveClean aitab kaasa tugeva ja terve mesilaspere arengule looduslikul teel.

Kuidas BeeVital HiveClean toimib?

- BeeVital HiveClean toime mesilastele on välispidine. Looduslikud toimeained ei mõjuta mee kvaliteeti.
- Kandes preparaati raamide vahele, moodustuvad mikroskoopilised kleepuvad tilgakesed, mis jäävad mesilase keha katvate karvakeste külge. Tarus liikudes levitavad mesilased preparaati teistele tarus olevatele mesilastele.

- BeeVital HiveClean aktiveerib mesilaste puhastusinstinkti. Mesilased hakkavad puhastama kärjekanne surnud larvidest, eemaldades nii ka nõrgad, haiged ja lestadest tabandunud larvid. Viimaseid võib leida pinnaselt taru eest.
- BeeVital HiveClean muudab lõhna mesilaste elukeskkonnas. Lestad reageerivad olukorra muutumisele ärritusega ning lahkuvad mesilastelt, kukkudes taru põhjale, ja surevad nälga.
- Lestade suremine ei ole seega põhjustatud ühegi sünteetilise komponendi (mida BeeVital HiveClean ei sisalda) mõjust. Preparaadi toime tulemus on näha vaid vaid taru põhjal, mitte aga kärgedel.

BeeVital HiveClean kasutamine on lihtne:

- Soojenda BeeVital HiveClean kehatemperatuurini. Preparaati soovitatakse kasutada kui välistemperatuur on 10-25 kraadi C.
 - Kui välistemperatuur on liialt kõrge, lahkuvad mesilased haudmelt ning langeb preparaadi efektiivsus. Parim kasutamise aeg on hilisõhtul kui enamik mesilasi on tarus.
 - Kevadel, peale õietolmu korje algust ja kui ilm on piisavalt soe, tee esimene töötlus, tilgutades ca 15 ml BeeVital HiveClean kärgede vahel olevatele mesilastele ja 7-8 raamile, sest seal leidub enamik lestadest.
 - Preparaati on lihtsam kasutada kui vahasildade ja raamide vahed on vahast puhastatud.
 - Järgmisel hommikul hinda, kui palju lestasid on mesilastelt taru põhjale langenud. Kui lesti on maha langenud rohkesti (üle 30 lesta), tuleb tarule teha täielik ravikuur, mis viib mesilaspere uuenemiseni.
 - **Juulis-augustis**, peale mee vurritamist, kontrolli lestade esinemist peredes. Sel ajal on enamik lestadest leitavad kärjekannudes. Lihtsaimaks lestade arvukuse määramise viisiks on hinnata taru põhjale langenud prahti.
 - **Kuni septembrini** tehtud ravi on väga kasulik talvituvale mesilasperele. Kõik hilinenud ravitöötlustused on mesilastele kasulikud alles järgmisel aastal.
 - **Novembris-detsembris** kui välistemperatuur langeb 0 kraadini Celsiuse järgi, võib teha veelkordse töötluste mesilaste talvekobarale. Nii vabanetakse viimastest lestadest, mis vastasel juhul elaksid 6 kuud ehk üle talve.
 - BeeVital HiveCleani kasutades võib teha **kontrolltesti** igal aastaajal - isegi talvekobarale.
 - BeeVital HiveClean õige kasutamine ei avalda kahjulikku mõju haudmele, mesilasemale ega mesilastele endile.
- Võrkpõhjale langenud prahti testimine
- Kasuta traatvõrgust prahti kogumise põhja haudmekorpuse all ning tilguta BeeVital HiveClean kaudmekorpusesse.

- Järgmisel hommikul loenda maha langenud lestad. Saadud tulemus annab ligikaudse pildi lestadega tabanduse tasemest.
- Kasuta traatvõrgust prahi kogumise põhja haudmekorpuse all ning tilguta BeeVital HiveClean haudmekorpusesse. Järgmisel hommikul loenda maha langenud lestad. Saadud tulemus annab ligikaudse pildi lestadega tabanduse tasemest.
- Haudmega peredes kahekordistub lestade arv ühe kuu jooksul. Kui maha langenud lestade arv ületab 30, on vajalik intensiivne töötlemine, mis koosneb 3 järjestikusest lestade paljunemise perioodil teostatud töötlemisest. 18-20 päeva jooksul on võimalik vabaneda varroalestadest kuni 100%-lise efektiivsusega.
- **I töötlemine** 1. päeval - toimib kuni 8. päevani
- **II töötlemine** 6. päeval - toimib kuni 14. päevani
- **III töötlemine** 13. päeval - toimib kuni 18. päevani
- Sel viisil on mesilaspere suve lõpuks ette valmistatud ohutuks talvitumiseks. Varroalestadepopulatsioon on vähendatud miinimumini. Mesilased on uuenenud loomulikult teel ning nad toodavad parema kvaliteediga mett.
- BeeVital HiveClean hoiab mesilaspereid lestavabad ja õiges konditsioonis. Haigust ära hoida on lihtsam kui seda ravida.

MiteAway QuickStrips

Väljatöötaja: David VanderDussen

- Kanadas on väljatöötatud uus varroatoosi ja akarapidoosi vastane preparaat MiteAway Quick Strips (MAQS™).
- Toode on antud Euroopa Liidu Ravimiametile registreerimiseks, peale mida on võimalik see proovikasutusele võtta ka Eestis.
- Lihtne kasutada – sipelghape on nüüd ribade kujul.
- Mesinikul on vaja avada vaid mesilastaru ning asetada ribad haudmeraamide peale. Valmis.
- MAQS™ elimineerib varroa seal, kus see paljuneb – tapab varroalestadepärast järgmise põlvkonna kaanetatud haudme sees larve kahjustamata.
- MAQS™ kontrollib varroatoosi levikut mesilastaru kahjulike jääkainetega saastamata. Seetõttu võib preparaati kasutada ka meekorje perioodil.
- 100% komposteeritav – peale ravimi kasutamist võib MAQS™ ribad jätta tarusse või need eemaldada ja komposteerida.
- Aktiivne toimeaine: sipelghape 46,7%
- Muud koostisained: erinevad suhkrud, tselluloos, maisist toodetud biolagunev kile
- Ravikuuri pikkus ainult 7 päeva
- 2 riba asetatakse haudmekärgede peale
- Paigaldamisel kasutada happekindlaid kummikindaid ja kaitseprille
- Kasutatakse välistemperatuuril 10° C kuni 33° C
- Võib kasutada kesksuvel kui kogutud mesi on juba tarus
- Varroalestad surmatakse nii mesilastel kui ka kaanetatud haudmel kuni 95% efektiivsusega. Haue ei kahjustu.
- Toimib ka akarapidoosi ravimina.